

Democràcies sota amenaça De la desinformació a la tecnocràcia digital

26 de setembre de 2025

Sala Jordi Maragall, CIDOB. Elisabets 12, 08001 Barcelona

Organitzat per: CIDOB amb el suport de la Conselleria d'Unió Europea i Acció Exterior, Generalitat de Catalunya i del programa CERV (Citizens, Equality, Rights and Values) de la Comissió Europea

El triomf de la democràcia liberal, anunciat per Francis Fukuyama després de la caiguda del mur de Berlín, ha acabat derivant en un procés de desencantament i una profunda crisi del liberalisme. Aquell optimisme, que apadrinava la idea de que amb el lliure comerç i la globalització la democràcia s'expandiria de manera natural, va quedar contestat per un món híper connectat on les democràcies liberals han hagut de fer front a una concatenació de crisis financeres, sanitàries, socials i de seguretat, alhora que la tecnologia transformava des dels espais de politització als equilibris de l'ordre global.

Des de la *fi de la història*, els sistemes democràtics s'han vist sotmesos a amenaces internes i externes. Però, sobretot, a una revolució digital que ha impactat de ple en tota l'esfera pública d'unes democràcies complexes confrontades a unes noves asimetries de poder en favor d'uns gegants tecnològics convertits en guardians dels espais virtuals de socialització i conformació de l'opinió pública.

A més, el creixement electoral de la dreta més radical a la UE ha contribuït a empetir el «consens permissiu» que durant dècades va garantir el suport tàcit de la ciutadania al procés d'integració europea, substituït ara per l'anomenat «dissens restrictiu». No es tracta només d'una impugnació a l'elevació de competències a Brussel·les o la multiplicació de propostes de renacionalització, sinó també d'una transformació dels mecanismes interns de solidaritat, i un augment de la contestació i la polarització política.

En aquestes circumstàncies d'incertesa i fragmentació, on la percepció dels fets està, cada vegada més, mediada per les emocions, els partits d'extrema dreta han anat guanyant influència en els governs de tot el món. La força de la irrupció de la desinformació suposa un nou dany social que impacta el discurs públic i la seguretat humana. La desinformació té, a més, implicacions de gran abast per als drets humans i les normes democràtiques, erosiona la confiança institucional, distorsiona processos electorals, i fins i tot fomenta la violència digital i la repressió. Mentrestant, el retorn de Donald Trump a la Casa Blanca avala i envalentona les agendes polítiques d'aquestes forces involucionistes arreu del món.

Davant d'aquest context on la democràcia es qüestiona a nivell intern i extern es necessari respondre determinades preguntes: Perquè s'ha aturat, o fins i tot revertit, el procés de democratització a nivell global? Quines són les raons d'aquesta temptació autoritària? Quines són les amenaces internes que tensionen les democràcies europees i com fer-hi front? Com es pot millorar la qualitat de la discussió política i la integritat dels processos electorals? Com es poden reforçar les mesures reguladores i la cooperació internacional per fer front a la desinformació? Com es poden protegir els espais democràtics? Quin paper poden tenir les autoritats públiques i els governs regionals?

Per respondre aquestes preguntes, CIDOB, amb el suport de la Generalitat de Catalunya, i en el marc del projecte DigiDem-EU, cofinançat pel programa CERV (Citizens, Equality, Rights and Values) de la Comissió Europea, organitza la conferència “Democràcies sota amenaça” amb la vocació d’erigir-se com una trobada anual d’alt nivell per a la reflexió i per pensar conjuntament com reforçar i protegir els sistemes democràtics de les amenaces que l’afebleixen. Aquesta primera edició de la conferència vol analitzar l’impacte d’aquesta transformació algorítmica de la democràcia: des de la capacitat disruptiva de la desinformació als desequilibris de poder que comporta aquesta anomenada tecnocràcia que exerceix de poder polític global, fins a les respostes legislatives, ara sota amenaça, per limitar el poder monopolístic i disruptor de les xarxes socials.

Aquest esdeveniment, que se celebrarà a Barcelona el 26 de setembre del 2025, constarà de dos espais de reflexions diferents: una jornada de debat entre experts internacionals; i una publicació que recollirà les principals idees formulades durant la conferència.

El seminari es desenvoluparà en anglès.

26 de setembre, 2025

- 09.30 – 09.40 **Benvinguda**
Jaume Duch, Conseller d’Unió Europea i Acció Exterior, Generalitat de Catalunya
Pol Morillas, director, CIDOB (Barcelona Centre for International Affairs)
- 09.40 – 09.45 **Intervenció en vídeo**
Michael McGrath, comissari de Democràcia, Justícia, Estat de Dret i Protecció dels Consumidors, Comissió Europea
- 09.45 – 10.15 **Protegir la democràcia en l’era de la polarització**
Kata Tüttő, presidenta del Comitè Europeu de les Regions; regidora de l’Ajuntament de Budapest
Diàleg amb: **Pol Morillas**, director, CIDOB (Barcelona Centre for International Affairs)
- 10.15 – 11.30 **Protecció dels espais democràtics: Radicalització, negacionisme i ingerències**
Eviane Leidig, investigadora associada, International Centre for Counter-Terrorism (ICCT)
Aaron Winter, professor sènior, Universitat de Lancaster
Doreen Grove, cap de Govern Obert, Govern d’Escòcia
Beatriz Marín García, responsable de l’equip d’anàlisi de dades, Comunicació Estratègica, SEAE
Moderat per: **Javier Borràs**, investigador, CIDOB (Barcelona Centre for International Affairs)
- 11.30 – 12.00 **Pausa cafè**
- 12.00 – 13.15 **Protecció dels espais democràtics: Desordres informatius i llibertat d’expressió**
Eduardo Suárez, cap d’editorial, Reuters Institute for the Study of Journalism, Universitat d’Oxford
Lena-Maria Böswald, investigadora sènior en esfera pública digital, Interface
Carolina Caeiro, directora de polítiques, Oxford Information Labs i DNS Research Federation; Membre del consell, Chequeado
Andrea Costafreda, directora general de Cooperació pel Desenvolupament, Generalitat de Catalunya
Moderat per: **Anna Bosch**, periodista, TVE
- 13.15 – 14.30 **Dinar**
- 14.30 – 15.00 **Keynote speech: Democràcia, algorismes i IA**
Rachel George, professora de la Universitat de Stanford; consultora de Carnegie Califòrnia, Carnegie Endowment for International Peace
Diàleg amb: **Carme Colomina**, investigadora sènior, CIDOB (Barcelona Centre for International Affairs)

15.00 – 16.15 Com afrontar l'erosió de les institucions democràtiques?**Miriam Juan-Torres**, directora d'investigació, Othering and Belonging Institute**Ulrike Guérot**, fundadora i codirectora, European Democracy Lab**Márton Tompos**, membre del Parlament, Hongria**Joan Donovan**, professora adjunta de Periodisme i Estudis de Mitjans Emergents, Universitat de Boston*Moderat per:* **Héctor Sánchez Margalef**, investigador, CIDOB (Barcelona Centre for International Affairs)**16.15 – 16.30 Cloenda****Agustí Fernández de Losada**, Secretari d'Estat d'Afers Europeus, Multilaterals i de Cooperació per al Desenvolupament, Generalitat de Catalunya